

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

13. De causis, quæ iustam precationum Canoniarum vacationem, &
excusationem dare, queunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

mus, ergo non iubemur animum ad preces attendere. Hoc tamen Ledefinius in 4. p. 2. q. 16. art. 9. dub. 2. refutat affirmans veniale saltem peccatum admitti. Idem quoque docent Sot. lib. 10. de inst. q. 5. a. 5. conclus. 6. et 7. Navar. de orat. c. 13. & ratio huius est, quia oratio libera quidem est, ab ea enim vacare & cessare possumus; at eo ipso, quod funditur coram Deo, fundi debet prout ipsius orationis ratio & natura postulat, ac vt decet diuinam Maiestatem. Quemadmodum liberè quidem Regem, vel Principem aliquem adimus, & cum eo loquimur: at nihilominus eum adire, & alloqui debemus conuenienter eius honori ac dignitati: alioqui inurbani, agrestes, & rustici optimo iure cenfebimur. Illud tamen est animaduertendum, aliquando contingere, vt quis recitet aliquas preces non animo quidem & voluntate precandi Deum; sed secum loquendi, se reficiendi, ac mentem aliò diuertendi: & tunc nihil penitus peccat, si preces recitet scienter animo cogitatione distracto: què admodum si quedam alia secum loqueretur quilibet, vt mentem aliò deflecteret, & huc fortassis Gabriel spectauit.

Duodecimò queritur, de eo, qui nihil animaduertens bonam partem Ecclesiastici officij persoluit animo varijs cogitationibus distracto, an scilicet repetere debeat? Respondeo, nihil repetere debere: nimirum, quia mentis distractio minime fuit voluntaria. Sed quid de eo iudicandum, qui recitat, & postea penitus obliuiscitur id, quod ante recitauerat? Hinc enim existunt, & surgunt multorum in animis scrupuli, qui cum integrum Psalmum recitauerint, non recordantur amplius id, quod recitauerant, & ideo repetunt, ac deinde obliuiscuntur, quod repetuerint. Hicce scrupulosi hominibus mederi oportet suadendo eis, vt nihil repetant, alioqui si semel eis concedatur, vt dicta replicent, innumeris scrupulis aditus patebit: nam tertio, & quarto, ac sæpius iterata à capite recitabunt.

Cap. XIII.

De causis, quæ iustam precationum Canonicarum vacationem, & excusationem dare queunt.

Constanter omnes docuere, quibusdam de causis Clericos immunes, ac liberos esse à lege, & præcepto recitandi preces Horarias: sed quænam illæ sint, inquirendum est.

Primò queritur, an sit iusta excusatio infirmitatis, siue incommodæ valetudinis? Respondeo, ex communi omnium sententia, Clericos ob infirmitatem corporis, ex toto, vel ex parte liberari à penso Horarum Canonicarum. Sciendum tamen est, nonnullas esse corporis ægrotudines, quæ Clericos ab eo onere, & penso non soluunt, & excimunt: quia tantum incommoda quadam valetudine corpus afficiunt: quales ferè sunt capitis, pectoris, aut stomachi dolores. Deinde sunt aliqui morbi, qui ad tempus tantum iustam excusationem afferunt: qualis solet esse quartana febris inueterata, aut leuis Tertianæ non multum vexans; vt docet Nau. de orat. c. 11. n. 3. et in Man. c. 25. n. 100. **S**iquæras, an qui Quartana febris laborat, vel qui credit se aliquo impedimento implicandum, quo minus suo tempore possit pre-

ces Horarias recitare debeat tempus præuenire, & officium diuinum, ex toto soluere; Meo iudicio si ante vel post impedimentum potest commodè totum officium persoluere, id præstare debet: Secus, non item.

Quæres igitur, qualis, ac quanta infirmitas sit, quæ Clericum ab eo onere liberet? Respondeo, eam esse, quæ corporis valetudini grauiter nocet.

Quæres deinde, quid faciendum, quando dubitatur, sit nec ne infirmitas grauis? Respondeo, si commodè præfectus vel Superior adiri possit, per eum est ab eo Indulgentia, per quam lege soluiamur, aut consulendus est medicus, cuius consilio, & iudicio de morbi grauitate standum est. Si petas, an cum de morbi grauitate dubij sumus, solum sufficiat Medici consilium, vt à penso Horarum liberemur, an verò interuenire quoque debeat Superioris auctoritas, qui nos indulgentiæ beneficio excipiat a lege? Sotus lib. 10. de inst. quest. 5. art. 3. videtur innuere, requiri etiam superioris assensum, & nutum. Nau. de orat. c. 21. n. 16. et c. 11. n. 4. docet solum Medici iudicium sufficere, quia etiam cum ambigimus, an ieiunium seruare debeamus, satis est Medici consilium, de grauitate morbi iudicantis, & quia ita est vsu receptum: nam Medici tantum consilium petitur. Sed enim cum dubium, & incertum nobis est, corporis valetudini nociturane sit precationum Canonicarum recitatio, Medici consilium sequi debemus, qui si iudicauerit eam graue damnum allaturam corpori, liberi sumus à lege: atque hæc fuit Nauarri sententia: non quia Medicorum sit à lege nos soluere, sed quia eorum est, iudicare de morbi grauitate, vel leuitate, quibus grauem morbum esse dicentibus, corporis valetudini consulere nos oportet. Quemadmodum si Medicus senserit certum quendam cibum esse lethiferum, ab eo abstinere debemus, non quod Medicus ipse nobis legem constituat; sed quod ei bos salutaris, aut è contrario insalubres, & noxios ostendat. Si verò consilio, & iudicio Medici res adhuc dubia, & incerta sit, tunc requirendus est à Superiore assensus, quo à lege excimamur: & in hoc locum habet, quod dixit Sotus: est enim necessaria superioris indulgentia, cuius est legis auctoritas, & vacationem Horarum concedere, non Medici.

Secundò queritur, An qui morbi causa Diuini officij commodè persoluere nequit, debeat saltem aliud audire illud recitanti? Gerardus, quæ professor Sy. uelster, Nauarrus, & alij, affirmabat eiusmodi ægrotum audire aliud recitare debere, quous commodè posset audire, & non recitare: Cõstans est tamè omni opinio, ea lege minime teneri: nequid. n. vllus excat Canõ, quo id præcipiatur, neq; ratio, quæ id suadeat. Ita Nau. de or. c. 11. n. 6. Silu. Hor. q. 4. ex Inn. & Ab. & alij in c. doleres et c. de cel. Miss.

Tertio queritur, an coetus iustam habeat excusationem? Respondeo, in coeco, ex parte, non aut ex toto iustam esse excusationem coecitatis, cum legere nequeat, at si commodè potest sibi locum adfalcere, qui cum officium persoluat, debet ei se adiungere, vt ait Nau. de orat. c. 11. n. 13.

Quarto queritur, An infirmus eo ipso, quod est immunis, & liber ab officio Horario ex toto recitando, sit etiam liber ab eodem ex parte persoluendo? Hanc quæstionem tractat Nauar. de orat. quia

cap. 11. nu. 6. *Sequentibus.* Causa questionis hæc est, quia qui totum solvere aut præstare non potest, quod debet, vel quod vult, aut quod promissit, iuravit; debet ex parte implere, si commodè possit. Qui etiam totum quadragenarium ieiunium, quod proximè ante Pascha recolitur, servare non potest, debet quibus diebus potest: & qui in die ieiunij semel tantum edere nequit, debet se ab esu carnum continere: qui etiam certo die se in iudicio non sistit, aut debitum non solvit, ut oportet, debet id præstare primo quoque tempore opportuno: ergo, à simili, infirmus, qui totum Officium Ecclesiasticum persolvere nequit, debet partem, quam potest. *Respondet*, in primis in hunc modum, aut infirmus potest maiorem sui pensam partem reddere, aut secus. Si primum, debet eam partem persolvere, & hoc conficiunt argumenta proposita. Si secundum, tunc liber est à lege recitandi quam liber Divini officij partem: neque enim lex omnis, qua quippiam debemus efficere, obligationem affert quamlibet etiam minimam partem faciendi. Veluti si quis lege aliqua cogitur Romam ire, non debet medium iter facere, si ad eam nequeat pervenire: nec qui in die festo rem divinam audire non potest, debet quamlibet eius partem minimam audire. *Sunt autem multa*, quæ si ex toto persolvi nequeunt, possunt, & debent per partes, quod in debitis pecuniarijs contingit. *Alia verò sunt*, quæ licet in totum præstari non possint, debent tamen in partem, quando maior pars solvi commodè potest. Denique alia sunt, quæ si omnino reddi nequeunt, nec partem quoque solvi debent, præsertim ubi partes sunt minimæ. Sic *Navar. de orat. cap. 11. nu. 16. seq.*

Quintò queritur, An infirmus, ut cæcus, qui preces Horarias legere non potest, debeat saltem eas recitare, quas memoria tenet? *Respondet Navar. de orat. cap. 11. nu. 15.* Si ex maiorem partem precationum efficiant, debere; alioqui minimè, quia cum memoria teneat, easque solitus sit recitare memoriter, nihil morbo cæcitateve impeditur. *Sot. lib. 10. de iust. q. 5. a. 3. concl. 9.* dubitat an qui memoria officium Divinum teneret, id memoriter recitare cogere? Sed probabilius est, eum præcepto, & lege teneri: quia cum possit præceptum implere, eo ipso debet. Quare si ob morbum, vel cæcitatem, nullam partem precum commodè recitare possit, absolute, & simpliciter est liber à lege: secus, si possit.

Sextò queritur, An infirmus debeat socium sibi adhibere, qui cum Horarium pensum solvat, si solus sibi ei muneri non sufficiat? *Respondet Navar. de orat. cap. 11. nu. 19. & num. 13.* Si facile sibi socium adhibere queat, debere: alioqui minimè: siquidem quod per amicos possumus, id per nos posse meritò censetur.

Septimò queritur, An infirmus postquam è morbo convalescit, debeat preces repetere per morbum intermissas? *Constanter negant omnes debere*: quod quidem ipsa etiam Ratio persuaadet, quia quotidianum Horarium pensum est institutum ob singulorum dierum honorem, & cultum, ergo exacto die, quicumque sit ille, lex quotidiani eius pensam soluendi extinguitur, ac proinde non amplius reuiuiscit. Ita *Sil. Hora. q. 4.*

Octavo queritur, an ægrotus supplere debeat

Horarias preces per alias, quas citra vllum incommodum, recitare potest dum malè valet? *Angelus Hora. num. 4.* insinuat debere: At *Silvester Hora. q. 4.* absolute, & simpliciter negat. *Nauarrus de orat. cap. 11. nu. 19.* distinguit: quòd ad ius quidem Canonicum spectat, ea lege non tenetur, quòd ad diuinum verò ius pertinet, tenetur. *Angelus* quia multorum opinionem secutus, senserat iuris esse diuini Beneficiarios ratione beneficij accepti debere pensum Horarum reddere, sensit quoque probabiliter ægrum, qui non potest preces horarias recitare, id alijs debere precibus compensare. At *Silvester* quia senserat, tantum esse iuris Canonici, ut pensum Horarum Clericus soluat, meritò quoque sensit infirmum eo ipso, quòd ab eo onere liber, & immunis est, liberari quoque à lege, & præcepto quarumlibet aliarum precum recitandarum, & hoc verius videtur.

Nonò queritur, An Romani Pontificis auctoritate possit Beneficiarius Clericus absolui à lege preces Canonice recitandi? quòd est querere an Romani Pontificis Indulgentia, qua Clericum ab Horario pensu liberat iustam excusationem det? *Dux sunt opiniones*, quarum prima negat, & est *Angeli Abbatis securi, Turrecrematæ* itidem, aliorumque paucorum, quos id argumentum permouit, quòd Beneficiarius naturali iure cogatur Horarium pensum soluere. Nam beneficium propter officium datur, ergo ea conditione, & lege Clericus beneficium habet, ut Ecclesiasticum persoluat officium: item, quia debet orare Deum pro ijs, qui sua bona Ecclesie dederunt, ex quibus sunt Beneficia fundata, & erecta & hæc lex est iustitiæ. *Insuper*, quia iuris Diuini est, ut septies Clericus oret quotidie, iuxta illud in *Psalm. 118. septies in die laudem dixi tibi.* Quòd si eis opponas, tantum iuris esse Canonici, ut preces Horarum à Clericis recitentur. *Respondent illi*, id quidem iure Canonico esse constitutum videlicet, quòd attinet ad modum, & formulam orandi: sed nihilominus etiam iuris esse naturalis officium Diuinum persolvere; ius etenim scriptum, certum modum, & ritum preces recitandi præscripsit. Sic *Abbas in cap. 1. de celebrat. Missar. Turrecrem. cap. Eleutherius dist. 91. quest. 5. Angel. Hora. q. 5. Rosel. Hora. num. 13.*

Secunda opinio affirmat, quæ placuit *Silvestro*, verbo *Hora. q. 8. Tabien. Hora Canonica. quest. 15. Navar. tractat. de orat. cap. 11. nu. 31. Armil. Hora. num. 11.* Hanc opinionem, ante eos defenderant *Guilhelmus de monte Lauduno, Io. Lignanus, & Cardinalis in Clem. 1. de celebrat. Missarum.* Hæc sententia mihi quoque placet. Nimirum, Clericus, quamuis beneficium acceperit vna cum pensu, & onere precum Canonice, id tamen oneris est impositum Canonice lege tantummodo, quæ lex Romani Pontificis indulgentia, & auctoritate, ex toto, vel ex parte abrogari, aut relaxari potest habet enim plenam auctoritatem Romanus Pontifex in ijs, quæ iure tantum Canonico sunt constituta.

Decimò queritur, An similiter Clericus sacris ordinibus initiatus Romani Pontificis beneficio possit eximi à lege, & præcepto preces Canonice recitandi? *Angelus* item, cum Abbate negat, ratus scilicet iuris esse diuini, ut septies in die Clericus Deum oret, ac proinde non posse Romanus Pontifex

Pontificem eiusmodi lege liberare: quamvis concedere queat, vt hoc vel illo vtatur modo precandi. Sed verius est, quod Siluester docuit, in verbo *Hors. g. 4.* id non esse iuris Diuini, ac proinde posse Clericum Romani Pontificis concessu excipi à lege iam dicta.

Vndecimò quæritur, an etiam Episcopo ius sit ab ea lege Beneficiarios aliosue Clericos eximedi? Vna est omnium opinio contra Gerardum, vt docet Nauarr. *de orat. c. 11. num. 24.* ex Innocentio, Hostiensis, Ioan. Andrea, Abbate, & alijs, penes Episcopum id iuris non esse, quippe qui iuri communi Canonico derogare ex toto, vel ex parte nequit præterquam in ijs, quæ iure ipso, aut consuetudine, vel præscriptione permittuntur. Episcopi tamen est hanc vel illam precandi formulam approbare, vt colligitur ex *cap. 1. Dist. 91.* Potest itidem Episcopus Clerico iure communi concedere, vt hac vel illa precandi formula approbata vtatur. Dixi iure communi, quoniã iure nouo à Pio Quinto constituto minimè potest.

Duodecimò quæritur, An Episcopus Indulgens puero septem annos egresso, vt beneficium simplex habeat, simul etiam concedere queat, ne recitet preces Canonicas? Gerardus item affirmabat. Sed negat communis opinio, vt Nauarr. *de orat. cap. 11. num. 24.* testatur. Nam Episcopus ius commune relaxare non potest nisi in casibus iure ipso communi permisis, aut consuetudine concessis. Porro est hic animaduertendum, olim iure communi potuisse Episcopum beneficium simplex conferre eiusmodi puero: at post Concilium Tridentinum amplius nõ potest: eò quod ad quodlibet beneficium simplex obtinendum, exigit in Clerico quatuordecim annorum ætatè, vt habetur *Sess. 23. cap. 6. de reformat.* Sed dubiè adhuc quæstionis est, an si Romanus Pontifex puero Beneficium det, quia rigorem iuris in hac parte vult relaxare, conferendo in puerum ante debitam ætatem Beneficium, eo ipso relaxet etiam ius, ita vt eum puerum liberet, ac soluat à lege de recitandis precibus Horarijs? Respondeo, si Beneficium conferat scienter infanti ante septennium, siue antequam sit rationis compos, videtur eo ipso, ius remittere, ne ille infans preces Horarias recitet. Item, si conferat puero què scit, nescire legere Latinè, videtur eo ipso relaxare ius, & legè de recitandis precibus Canonicis: quoniam puer ille cum legere Latinè nesciat, recitare preces Horarias non potest, & hoc nouit Pontifex, cum in illum Beneficium cõtulit, ergo eo ipso, soluit eum à lege de precibus recitandis. Tertio, si beneficium confert puero rationis compos, & septennium egresso, non eo ipso, liberat eum à pensu Horarum Canonicarum: quoniam non cui vnũ priuilegium Princeps concedit, eo ipso concedit alterum, hoc autem in casu, duo sunt priuilegia, vnũ, quia cõfertur beneficium puero nondum iustam, & debitam ætatem habenti: alterum, quia solueretur puer à lege de recitandis precibus Horarijs: ergo non eo ipso, quo primum conceditur, censetur secundum concessum. Item non eo ipso, quo quis soluitur ab vna lege, aut ab vno vinculo, soluitur ab altero, quoniam plus est, solui aliqũe à duabus legibus, & vinculis, quam solui ab vno vinculo, & lege. Vnde fit, vt eiusmodi puer debe-

at preces Horarias recitare: quod si nescit Latinè legere, debet operam, & diligentiam adhibere, vt dicat Latinè legere, vel impetrare à Romano Pontifice priuilegium; quo ab ea lege soluitur. Nec sufficit, si dicat supplicatum esse Pontifici, vt suppleret ætatem pueri, quia hoc solum est supplicare Pontifici, vt puerum soluat à lege quæ iustam, & debitam ætatem deberet attingere ad beneficium habendum. Ergo nisi Pontifici etiam supplicetur, vt soluat puerum à lege de precibus Canonicis recitandis, & ipse Pontifex id concedat, puer debet Diuinum officium recitare.

Decimotertio quæritur, An iuuenis dum literarum studijs operam dat, qui per Vicarium substitutum inseruit Ecclesiæ, liber sit à lege Horarum Canonicarum? Quidam affirmant per moti auctoritate Abbatis antiqui, & Archidiaconi in *c. Eleutherius. d. 91.* Sed communis sententia nequaquam eum tali onere liberat. Nauarr. *de oratione cap. 11. num. 32.*

Decimoquarto quæritur, An peregrinatio iustè & legitime suscepta ad certa loca pia, & religiosa, iustam præbeat excusationem precum Canonicarum, quando Beneficiarius per alium sui loco subrogatum Ecclesiæ deseruit, in qua est illud beneficium? Quidam affirmant. Sed Nauarrus *de oratione capite 11. num. 33.* negat, & merito: nam pensum Horarum eiusmodi est personale, ac proinde quisque per seipsum debet id persoluere.

Decimoquinto quæritur, An grauis aliqua occupatio, quæ solet interdum accidere, iustam afferat excusationem? Respondeo, cum Henrico *quodl. 15. q. 12. Maio. 4. d. 12. q. 6.* Nauarr. *de orat. cap. 11. num. 34.* afferre, si absque offensione aliorum ea occupatio prætermisit, aut in aliud tempus commode reijci, & differri nequeat: vt si opus esset populum, vel exercitum tumultuantem sedare, vel concionem habere ad plebem; vel penitentium confessiones audire, aut publicè docere, aut disputare. Illud tamen oportet animaduertere, huiusmodi occupationes aliquando ad breuè tempus esse tantum, aliquando ad longum, & diuturnum tempus. Si primum, minimè Clericum liberant ab Officij Horarij pensu, nam eo elapso tempore Diuinum est officium persoluendum, vel antè, quàm occupationibus Clericus implicetur, debet preces Horarias recitare. Si secundum, sit ita, vt tales occupationes frequentes sint & assidue, iustam dare possunt excusationem.

Decimosexto quæritur, An Clericus codice Horariarum precũ carens, absq; peccato Diuinũ Officium prætermittat? Respondeo, fieri posse, vt quis longum iter suscipiens, per obliuionem domi codicem relinquat, nec postea in itinere commode illum, aut alterum habere possit: & hic iustam habet excusationem: & idem planè iuris est si iter faciendũ codicem amiserit, nec potuerit ad locũ peruenire, vbi illũ, vel alterum nancisceretur. QVAERES, quid dicendum sit de eo, qui culpa sua, vel domi reliquit codicem, vel in itinere perdidit? Resp. peccasse quidè relinquendo, vel amittendo, sed postea nõ alio peccato ille se obstringit, cum Officium Diuinũ prætermittit, quia co-

dicem

dicens eiusmodi, nec habet, nec habere commode potest.

Decimo septimo queritur, An qui ad subdiaconatum promovetur, debeat eo die, quo sacrum ordinem suscipit, recitare preces omnes Horarias, incipiens à Matutinis, Laudibus? *Respondeo*, latis esse, si incipiat recitare eas preces, quæ conveniunt horæ, in qua est Subdiaconus factus; sufficit incipere, & debet incipere à sexta vel Nona, vel Vespertinis precibus, iuxta horam, in qua est ordinatus.

Decimo octavo queritur, An qui promovetur ad sacrum ordinem, vel beneficio Ecclesiastico præficiatur, peccet id accipiens antequam codicem precarium nactus sit; & an peccet accipiens, antequam didicerit preces Horarias, & Canonice recitare? *Afferit* Navarrus *de orat.* cap. 11. nu. 20. eum peccare; licet postea denuo non peccet minime recitans; quia nec habet codicem, nec habere potest; aut quia nondum recitare novit, aut didicit, nec socium sibi commode potest adhibere, à quo dirigatur, vel adiuvetur, vel doceatur: quod sic probat ille, quia nemini licet id officij, aut muneris suscipere, ad quod ob inscitiam idoneus non est. Nihilominus fieri etiam potest, ut nil plane peccet, ut si is, qui ordinem Sacrum, vel beneficium suscipit, bona fide putet, se statim post Ordinem, vel Beneficium, habiturum codicem pretio emptum, vel commutato acceptum; vel donatum ab aliquo. *Item*, si bona fide credat se statim opportuno quoque tempore recitaturum preces. Id verò quod Navarrus dixit, locum habet in eo, qui huius bonæ fidei præsidio destitutus, ad Ordinem, vel Beneficium accedit. Si *QVÆRAS* quid dicendum de eo, qui Beneficium impetrat cum nescit Latine legere? *Resp.* eum peccare, quia non est ad Beneficium idoneus; & debet statim diligentia adhibita curare, ut discat Latine legere, si ad discendum fuerit aptus: aut debet Beneficium obtentum deponere; quia est Beneficio indignus, quippe qui est illiteratus.

Decimo nono queritur, An metus mortis iustam Officij Divini excusationem mereatur; vel loci cum Clericus transfertur est per medios latrones, aut per medias Hæreticorum provincias: quod si preces horarias recitet, & deprehendatur, in certum & evidens vitæ discrimen sese obijcit? *Respondeo*, mereri: nam quemadmodum ob morbum grauem, & periculosum soluitur quis lege servandi ieiunij, aut solvendi Divini officij pensum; sic etiam ob metum mortis verosimiliter sibi impendentis: nam talis metus nos eximit, ac liberat legibus humanis; eò quod Ecclesia, vel Respublica nolit nos sibi tam stricte ac severe obligare. Idem iuris est de Clerico apud Turcas, vel Saracenos captivo, vel in eorum tribunalibus remigante: de Clerico item in hospitium inimicorum diuertente.

Vigesimo queritur, de eo, qui ob cantum ipsi in choro occupatur, & impeditur, quo minus preces Horarias recitare queat? *Respondeo*, iustam esse huiusmodi occupationem, qualis est inquirendis Psalmis, Antiphonis, Lectionibus, Responsorijque, vel libris ex vno loco in alium transferendis; vel in thure ad altare deferendo, vel in alijs similibus, quæ ante Officium Divinum fieri commode, aut præparari nequeunt. An

ton. p. 2. tit. 9. c. 12. §. 3. Navar. *de orat.* c. 11. num. 36.

Cap. XIV.

De Restitutione fructuum ob Ecclesiasticum officium prætermisum.

Primò queritur, an Beneficiarius scilicet preces Horarias prætermittens debeat iure naturali, aut communi iure Canonico, & antiquo restituere fructus beneficij? Olim ante Concilium Lateranense, sub Leone X. coactum, duæ fuerunt opiniones; quarum una affirmabat naturali iure, & communi eum ad restituendum compelli: quam sententiam amplexi sunt Calderinus in cap. 1. de celeb. Missa. Anchara in Consi. 228. Gemina, cap. ult. de rescrip. in 6. Iason. in l. penult. c. de rescrip. Bal. in l. 1. c. de ijs, qui vt indigni. Angel. Hora. num. 11. Couar. lib. 3. varia resolut. cap. 13. num. 13. sic etiam videtur sentire Sot. l. 10. de iust. q. 5. ar. 6. Quibus ratio persuasit, quod datum ob causam, ea non secuta, iure repetitur sed Beneficium propter Officium confertur. cap. ult. De Rescrip. in Sexto, ergo Beneficiarius, qui Officium prætermittit, sibi fructus beneficij non acquirit.

Secunda opinio docebat, iure communi Beneficiarium non cogi restituere fructus Beneficij ante Iudicis condemnationem; merito tamen Iudicis auctoritate ad restituendum condemnari. Ita sensit Abbas cap. 1. de celeb. Missarum, cuius sententiam Silvester in verbo Clericus 4. q. 23. Rosel. Clericus 4. num. 23. & Tabien. in verbo Beneficium. 3. q. 11. Armil. Beneficium, num. 96. & in verbo, Clericus num. 27. Navar. *de orat.* cap. 7. num. 31. & cap. 10. num. 37. probarunt: qui etiam proferunt Innocentium, Hostiensem, Ioannem Andream, Ioannem Lignanum, Butrium, & Zabarellam: atque hæc opinio prior visa est, nam ante Lateranense Concilium prædictum, nullo iure communi Beneficiarius restituere cogebatur. Quod verò obijciebatur; Datum ob causam, ea non secuta, non subsistit: ita soluitur; dicimus enim, iuris tantum esse Canonici, ut Beneficiarius Horas Canonicas recitet, & ut beneficium propter officium confertur; ergo fructuum restitutio ob prætermisum Officium, sola Ecclesiæ auctoritate, non iure Divino, aut naturali debetur. At Ecclesia non constituit, ut Beneficiarius prætermittens officium, ipso facto sit fructibus priuatus, sed vt Iudicis officio priuari queat, & debeat.

Secundò queritur, An extet novum aliquod ius scriptum vt Horariorum præsum omittens, eo ipso debeat fructus beneficij perceptos restituere? Duæ sunt opiniones auctorum; una docet eiusmodi ius novum extare, quoniam in Lateranensi Concilio sub Leone Decimo celebrato sess. 9. §. Statuimus, edita est Constitutio, in hæc verba: Statuimus, vt nemo beneficij curam, aut simplex habens, qui elapsis sex mensibus ab eius consecratione, sine legitimo impedimento Officium Divinum recitare omiserit, pro tempore quo non recitavit, fructus suos faciat: immo eos impendere tanquam rem iniuste captam, in fabricam Ecclesiæ, aut elemosinas pauperum teneatur. Hæc ibi; quam sententiam Navar. in Man. c. 25. n. 122. & de orat. c. 7. num. 32. Couar. l. var. resolut. cap. 13. n. 10. Cordub. in summa casuum. q. 33. secuti sunt. Altera opinio negat etiã extante eiusmodi Concilij Lateranensis Decreto, restitui debere fructus beneficij; quã opinionem Sot. lib. 10. de iust. q. 5. n. 6. approbavit, ratus eã Concilij,

Laterana.